

Αξιότιμο Πρωθυπουργό της Ελλάδος
κ. Κυριάκο Μητσοτάκη

Αρ. Πρωτ.: 76/2023

Αθήνα, 4 Ιουλίου

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,

Σας συγχαίρουμε για την ανανέωση της θητείας σας στην ηγεσία της χώρας. Ευχόμαστε κάθε επιτυχία στη δύσκολη αποστολή που έχετε αναλάβει για αποτελεσματική διακυβέρνηση, κατά τρόπο αμοιβαία επωφελή για την οικονομία, την ελληνική κοινωνία και βεβαίως για το περιβάλλον.

Όπως ήδη γνωρίζετε, η τρέχουσα κυβερνητική τετραετία είναι εξαιρετικά κρίσιμη για το φυσικό περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Η βιοποικιλότητα παγκοσμίως βρίσκεται σε τροχιά κατάρρευσης, ενώ την ίδια στιγμή η κλιματική κρίση επιδεινώνεται με ρυθμούς πολύ ταχύτερους από τους αρχικά προβλεφθέντες. Οι συστάσεις των εκθέσεων της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), για συγκράτηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον +1,5°C, και της Διακυβερνητικής Πλατφόρμας Επιστήμης - Πολιτικής για τη Βιοποικιλότητα και τις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες (IPBES), που καταδεικνύει ότι περίπου ένα εκατομμύριο είδη απειλούνται με εξαφάνιση εξαιτίας ανθρώπινων δραστηριοτήτων, δεν αφήνουν κανένα περιθώριο για καθυστέρηση και πολιτική αδράνεια. Στην πλανητική αυτή κρίση, η Ελλάδα οφείλει να είναι δυναμικά παρούσα.

Η πρώτη τετραετία της κυβέρνησής σας σηματοδοτήθηκε από θετικές και σοβαρές αρνητικές πολιτικές πρωτοβουλίες για το περιβάλλον. Αξιοσημείωτες είναι σίγουρα οι δικές σας δεσμεύσεις για την απεξάρτηση της χώρας από τον λιγνίτη ως το 2028 και για ισχυρή προστασία της φύσης μέσα από την ολοκλήρωση της θεσμικής θωράκισης των περιοχών Natura ως το 2022 και ανάδειξη του 30% του θαλάσσιου περιβάλλοντος της χώρας ως προστατευόμενες περιοχές. Επίσης θετικό ορόσημο ήταν η ψήφιση του πρώτου εθνικού κλιματικού νόμου.

Στο επίπεδο της πολιτικής πράξης, εξαιρετικά αρνητικές ήταν οι συνεχείς νομοθετικές μεταβολές του θεσμικού πλαισίου προστασίας των περιοχών Natura, και η τελείως αδικαιολόγητη πλέον συνέχιση της καθυστέρησης στη διαδικασία έγκρισης των προεδρικών διαταγμάτων προστασίας, που είχαν ως αποτέλεσμα την καταδίκη της χώρας μας για παραβίαση της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Με απαράδεκτη μάλιστα αποσπασματική ρύθμιση, επιτρέψατε τη διάσπαση του καθεστώτος προστασίας των περιοχών Natura, ώστε να τακτοποιηθούν σχέδια που δεν συνάδουν με τους στόχους του περιβαλλοντικού δικαίου της ΕΕ (παράδειγμα, το 109 παρ. 1 ν 4821/2021). Δεύτερη πολύ αρνητική εξέλιξη ήταν η συνολική πολιτική της κυβέρνησής σας στο τεράστιο κεφάλαιο της διαχείρισης των αποβλήτων. Με πρόσφατη μάλιστα έκθεσή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζει emphaticά τον κίνδυνο μη επίτευξης από την χώρα μας των στόχων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων (2025), ανακύκλωσης των απορριμμάτων συσκευασίας (2025) και μείωσης της ταφής (2035). Τρίτη αρνητική εξέλιξη που πρέπει να τονιστεί είναι η υποστηρικτική ψήφος από την ευρωκοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ προς την περιβαλλοντικά οπισθοδρομική κατ' εξουσιοδότηση πράξη του κανονισμού ταξινόμησης με την οποία το κλιματικά καταστροφικό ορυκτό αέριο και η πυρηνική ενέργεια κατατάσσονται στις «βιώσιμες επενδύσεις». Επίσης, σειρά επεισοδίων αποξήλωσης του καθεστώτος

προστασίας κρίσιμων οικοσυστημάτων, όπως η παράκτια και παρόχθια ζώνη, είδαμε σε νομοθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησής σας ιδίως σε σχέση με την αδειοδότηση επενδυτικών σχεδίων που με αρκετά αμφίβολα κριτήρια, ακόμα και διαπιστωμένες μεγάλες αυθαιρεσίες, χαρακτηρίζονται ως «στρατηγικές» και απολαμβάνουν κρατικών ενισχύσεων. Η πρακτική αυτή γεννά σοβαρές αμφιβολίες για τη βιωσιμότητα του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας και βεβαίως για το σήμα που λαμβάνουν οι επενδυτές από την κυβέρνησή σας. Οι Δυστυχώς, και οι Ευρωπαϊκές μας επιδόσεις κυριαρχούνται από την ίδια εικόνα καθώς η Ελλάδα εξακολουθεί να κατέχει θλιβερά πρωτεία σε αριθμό ανοιχτών παραβιάσεων του περιβαλλοντικού δικαίου της ΕΕ. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα είναι δεύτερη σε συνολικό αριθμό ανοιχτών υποθέσεων παράβασης και πρώτη σε συνεχόμενες παραβιάσεις αποφάσεων του Δικαστηρίου της ΕΕ.

Η νέα κυβέρνηση έχει να αντιμετωπίσει πολύ σημαντικές εκκρεμότητες για το περιβάλλον. Στην πρώτη αυτή επικοινωνία μαζί σας ως Πρωθυπουργό, θέλουμε κατ'αρχάς να σταθούμε στις πέντε κρίσιμες δεσμεύσεις που ζητήσαμε από όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα κατά την διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Παράλληλα, στέλνουμε στους υπουργούς των συναρμόδιων υπουργείων σχετικά υπομνήματα με πιο αναλυτικές προτάσεις. Τα πέντε βασικά σημεία στα οποία ζητούμε την δέσμευση της κυβέρνησής σας, είναι τα εξής:

1. Άμεση και ανυποχώρητη ολοκλήρωση και έγκριση των (ήδη καθυστερημένων επί τουλάχιστον 12 χρόνια) διαταγμάτων προστασίας των περιοχών Natura. Η απαράδεκτη αυτή εκκρεμότητα έχει αφήσει τις σημαντικότερες περιοχές για τη φύση ανοχύρωτες, χωρίς ουσιαστική προστασία, σχέδιο και ανθρώπινο προσωπικό, καταστρατηγώντας τη δική σας δέσμευση για ολοκλήρωσή τους μέχρι το τέλος του 2022. Επισημαίνουμε ότι η ολοκλήρωση της διαδικασίας θέσπισης μέτρων διατήρησης για τις περιοχές Natura αποτελεί απαίτηση που απορρέει από το δίκαιο της ΕΕ. Η συνεχιζόμενη αγνόηση αυτής της εθνικής υποχρέωσης έχει αποτελέσει αντικείμενο ντροπιαστικής για τη χώρα μας καταδικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-849/19, Δεκέμβριος 2020). Στο σημείο αυτό επιτρέψτε μας να επισημάνουμε ότι η θεσμική θωράκιση των περιοχών Natura αποτελεί το σημείο μηδέν, το βήμα εκκίνησης κάθε πολιτικής για την προστασία της βιοποικιλότητας. Ο καθορισμός μέτρων προστασίας για τους σημαντικότερους βιοτόπους της χώρας αποτελεί το θεμέλιο του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, δίχως το οποίο κάθε άλλη ενέργεια, είτε προσθήκης στη νομοθεσία νέων κατηγοριών περιοχών είτε επιλεκτικής ανακήρυξης συμπληρωματικών τόπων ως προστατευόμενων, είναι στον αέρα. Παρότι δεσμευθήκατε προσωπικά κατά την διάρκεια του Συνεδρίου της IUCN το 2021, πως 'η ανακήρυξη του καθεστώτος προστασίας για όλες τις περιοχές Natura 2000, θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022', δυστυχώς η δέσμευση απέχει πολύ από το να γίνει πράξη.

2. Αποφασιστικό τέλος στη διαχρονική και διάχυτη αυθαιρεσία εις βάρος της ελληνικής φύσης και των πολύτιμων οικοσυστημάτων. Η κατάσταση αυτή που ντροπιάζει τη χώρα μας διεθνώς πλήττει σοβαρά τις φυσικές άμυνες της Ελλάδας απέναντι σε καταστροφές με εκατοντάδες θύματα και χαμένες περιουσίες. Ζητάμε από εσάς προσωπικά να αναλάβετε γενναία πρωτοβουλία για θέσπιση ισχυρού μηχανισμού περιβαλλοντικών ελέγχων, με διαφάνεια και λογοδοσία, μέσα από τη δημιουργία ανεξάρτητης αρχής για το περιβάλλον που θα λογοδοτεί στη Βουλή και θα εγγυηθεί ότι δεν θα υπάρξει πλέον καμία ανοχή στην αυθαίρετη δόμηση και το περιβαλλοντικό έγκλημα.

3. **Εγκατάλειψη των παράλογων σχεδίων για εξορύξεις πετρελαίου και αερίου σε θάλασσα και ξηρά.** Τα σχέδια αυτά είναι δεδομένο ότι όχι απλώς δεν θα μας σώσουν από την ενεργειακή κρίση, αλλά θα βυθίσουν τη χώρα σε βαθύτερη εξάρτηση από τα πανάκριβα και εξαιρετικά ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκθέσεις και τοποθετήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (IEA), δεν υπάρχει πλέον περιθώριο, με όρους κλιματικούς και οικονομικούς, για εκμετάλλευση νέων πεδίων υδρογονανθράκων. Μάλιστα, στην πρόσφατη έκθεσή του για την ενεργειακή πολιτική της χώρας μας, ο IEA καλεί την κυβέρνησή σας *“να επανεξετάσει και να εξορθολογήσει τον ρόλο του φυσικού αερίου στον σχεδιασμό και τις πολιτικές για την ενέργεια, ώστε να αποφύγει να καταλήξει με αδρανή περιουσιακά στοιχεία”* (stranded assets). Ζητάμε να μην ανανεωθεί καμία άδεια έρευνας ή εξόρυξης σε καμία από τις παραχωρήσεις (χερσαίες ή θαλάσσιες).

4. **Κλείσιμο και περιβαλλοντική αποκατάσταση όλων των παράνομων χωματερών και αναμόρφωση του εθνικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων με βάση τις αρχές: “μείωση - επανάχρηση - ανακύκλωση”.** Απαραίτητη προϋπόθεση ο αποκλεισμός από κάθε πολιτικό σχεδιασμό των μεθόδων καύσης απορριμμάτων που έχουν μεγάλο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, τεράστιο οικονομικό κόστος και υποσκάπτουν την ίδια τη βάση της ανακύκλωσης.

5. **Δημιουργία πλαισίου διαφανούς περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και ουσιαστικής κοινωνικής συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.** Αποτελεί κρίσιμο ζήτημα ποιότητας της δημοκρατίας μας να μπει ένα οριστικό τέλος στις προσχηματικές διαβουλεύσεις, τις φωτογραφικές διατάξεις, τις “νυχτερινές” τροπολογίες και τον καταιγισμό από τροποποιήσεις της νομοθεσίας, που συνιστούν κακή νομοθέτηση και κακή υπηρεσία στο δημόσιο συμφέρον και τους πολίτες.

Τέλος, και σαν ιδιαίτερα επίκαιρο θέμα, ευελπιστούμε ότι σε επίπεδο Ε.Ε. η ομάδα ευρωβουλευτών της ΝΔ θα διαφοροποιηθεί με γενναιότητα από τη γραμμή του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και θα προσφέρει την απαραίτητη στήριξη στον κρίσιμη σημασίας κανονισμό αποκατάστασης της φύσης.

Το WWF Ελλάς θα σταθεί αρωγός σε κάθε προσπάθεια της κυβέρνησης που θέτει ως προτεραιότητα την αρμονική συνύπαρξη του ανθρώπου με τη φύση. Παράλληλα βεβαίως, θα σταθούμε απέναντι σε κάθε μέτρο ή πολιτική θέτει εν αμφιβόλω και οδηγεί σε απορρύθμιση το περιβαλλοντικό κεκτημένο.

Με εκτίμηση,

Δημήτρης Καραβέλλας
Γενικός Διευθυντής WWF Ελλάς